

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 24 maj 1940
God. XI • Broj 21

MIR, POUZDANJE I VERA!

Jugoslovenska vlada je i naročitoj uredbom, koja se odnosi na štampu, preduzela još jedan korak za obezbeđenje naše neutralnosti. Ali je istovremeno objavljena i uredba o pomoćnoj vojsci zemaljske odbrane, što najbolje potvrđuje, da kod nas ne postoji nikakvo kolebanje u onome što se već na početku današnjeg svetskog sukoba utvrdilo, a to je striktna, ali budna i dostojanstvena neutralnost, sve dok u tu neutralnost i nezavisnost niko ne dira. A čim bi se javio takav slučaj, onda nastupa najodlučnija odbrana, u kojoj neće učestvovati samo oružane snage zemlje, već i čitav narod, zbog čega je i osnovana ta pomoćna vojska.

Narod je to vrlo dobro shvatio, pa je zato i pozdravio odluku o pomoćnoj vojsci, u kojoj želi svim snagama da učestvuje. A sokolstvo u prvom redu! Međutim je već i danas, pre no što ta pomoćna vojska bude formalno mobilizovana, potrebno, da svaki sin ove zemlje oseti, da on TOJ POMOĆNOJ VOJSCI VEĆ PRIPADA, PA DA SE PREMA TOME I DRŽI.

Sem stručne sprege i pripravnosti, da se u čemu bilo pomogne zajedničkoj stvari, tu je iznad svega potrebno SAVRŠENO ČUVANJE NAJVIŠEG NARODNO-ODBRANBENO MORALA, POBIJANJE SVAKE MALODUŠNOSTI I NEPOKOLEBLJIVO PODIZANJE VERE. Jer nije junak onaj, koji veruje onda kad žive u sreći i uspehu, već onaj koji svoju veru ne gubi ni u trenutcima, kada ga bije nevolja za nevoljom. I NEMA VEĆEG KUKAVIČLUKA, NEGO LI JE GUBLIENJE NERAVA I VERE BAŠ ONDA, KAD TREBA MUŠKI POGLEDATI U OČI TEŠKOĆAMA!

Ako je iko, to je naš narod dokazao, da nikada nije gubio vere, kada je bio svestan svoga prava. Nije je gubio posle Kosova, a slom prvog ustanka dao mu je potstrek da sprema drugi ustanak. Da je slomljen i taj drugi, bio bi spremao treći, itd. I zar ima strahota, koje se dadu uporediti sa povlačenjem kroz Albaniju, sa umiranjima na Vidu, sa emigracijom od nekoliko godina, i sa tolikim brojem pregaženih saveznika; — pa je li iko i za čas, izgubio veru i optimizam, ne samo u vojsci i u vladi, nego i u poroljenoj otadžbini, i u krajevima koji su pripadali Austrougarskoj, među gonjenim i utamničanim Srbima, Hrvatima i Slovencima? .. A zar i Zrinjski, u toj nepokolebljivoj veri, nije pod Sigetom udarao na deset puta jačeg neprijatelja? .. Da je kod našeg naroda bilo i najmanje malodušnosti, zar ne bi sto puta bio morao da očajava, u kakvim se prilikama nalazio, — bez svojih škola, bez udruženja, rascepan na desetak delova i eksploatisan u tuđim državama; — PA IPAK NIJE OČAJAVAO! I jedino to, što je nepokolebljivo verovao, dalo mu je snage, da svlada deset puta jače protivnike i da postigne svoj cilj.

Danas smo, naprotiv, U NEPRISPODOBIVO BOLJEM POLOŽAJU. Da i ne govorimo o školama, privredi i td., — danas mi imamo svoju nezavisnu državu, svoju junačku vojsku, svoga narodnog Kralja i svoje suverene zakone. Okupljeni smo i ujedinjeni, i ne tražimo, nego da svoju slobodu očuvamo. Ni u šta tuđe ne diramo, nikoga ne vredjamo, i spremni smo samo da se branimo. Nije li, prema tome, naš položaj danas neprispodobivo bolji nego što je ikada bio?!

Reći će se, da su danas i prilike druge; da ovaj svet-ski rat preti da bude bezpoštedniji od prošlog i da, po svojim naglim obrtima, uleva zabrinutost. Ali je, i pored toga, plus što ga imamo od svoje nezavisne i ujedinjene države, daleko jači od toga minusa. Pogotovo kad vidimo, da su i ostali naši balkanski susedi, poučeni iskustvima prošlih ratova, takodje odlučni da čuvaju svoj mir i da se ne dadu huškati jedan protiv drugog, na korist trećeg. I konačno, baš ta činjenica, da se današnji rat vodi bezpoštedno, pruža nam pouku, da nikakvo drugo sredstvo u njemu ne vredi, sem odlučnosti, spremnosti, nepokolebljive vere i zdravog optimizma.

Sokolstvo je u prvom redu pozvano, da ove logične misli širi u našu javnost i da ne dopusti, da nas se dotakne defetistička propaganda. Čak i onda kad nam se čini da je najgore, setimo se kako je bilo posle Kosova; ili još nedavno, između 1914 i 1918, pa ćemo videti, da nemamo ni

Реч шумадских сокола

Човечанство пролази кроз страхоте какве се у историји људског рода не памте. Многобројни идеолози размислили су се по шароликој земљи, и сваки од њих носи бар по пуну торбу спремљених правила за решење свих постојећих питања. А што више тих теорија познајемо, више главобоље осећамо при напорним покушајима да та питања решимо.

Поједине политичке и социјалне теорије, које су у нашу средину увезене са стране, толико су последњих година ослабиле национално осећање и витешки дух нашега народа, да се истински родољуби не могу уздржати да то не објаве. Разне интернационале, како оне с лева, тако и оне с десна, наметнуле су нам један нов начин живота, с којим се витешки дух нашега народа не може помирити.

Прво, национално осећање, које је наша друга природа, претрпело је за последњих двадесет и нешто више година беспримерне насртаје туђинских схватања. И, благодарећи прерорености коју је наш човек осетио после оедмогодишњег, скоро непрекидног ратовања, та нова схватања умањила су донекде снагу оног истински националног осећања. Једни су стекли уверење, да је сад национална ствар ван опасности, а други су је стали сматрати као заблуду својих предака, и постали, или равнодушни или интернационалисти.

Друго, витештво је за многе наше суграђане постало само бивша врлина предака. О витештву говоре само људи традиције, а ново схватање одбацује традицију и не признаје никакву вредност свему ономе што нам је од старих остало. Са старом ралицом треба бацити и новим заменити све наслеђено, мислили су многи. И лако су се ослободили свега наслеђеног. Народна кола оставили су без народног колосека, па су их потом ставили на уски, западњачки колосек, те тако једна страна нашег народног каравана иде шином, док друга клеца по песку и дирекцима. И многи слепи код очију седе у колима, непримећујући, да њихова народна кола клецају зато што је за њих узан много полаже на држање ове

колосек следе имитације. Но једно и ти кукавни путници у нашим народним колима осећају, осећају се ошамућенима. И пружају беспомоћно руке око себе.

Тај моменат претставља ипак светлу тачкицу наде, коју треба искористити. Ошамућенима треба што пре дати могућности да се наслоне на сигурна стабла, те да не падну. То су сви они стубови, који чувају нашу народну традицију, сва наша национална удружења и организације, који се нису дали завести туђинским схватањима. Њих треба осветлити, за њих ва чврста стабла закачити прсте ошамућених. Све што је у нашој средини национално ослабљено треба окружити неколебљивим национализмом, а потом отворити историју и из ње захватити што више традиције, па је расипати у лице равнодушних и интернационалиста, указујући им на пустош живота без везе са прошлошћу.

Сokolство, кад један међу најјачим стубовима националне тврђаве, треба томе да предјачи! Морамо признати да су и нас, у соколским редовима, за последњих десет година, догађаји понекипут изненађивали. Понекипут се нисмо сви и на сваком месту, ни увек, понашали соколски. Али одмах додајемо, ми смо са онога места и од оног момента, где и кад смо застајали, на крилима соколског духа брзо напредовали. После спорних долазили су наши убрзани маршеви. После изненађења и збуњености, наша хитра одлучност

Чак и у овим мутним данима, када су многи збуњени, ми се држимо неустрашиво и витешки. Наше стражарнице су постављене широм наше домовине, и наши будни стражари благовремено објављују и сузбијају сваку опасност. То потврђује соколски рад свих наших соколских јединица, како са територије жупе Београд, тако и са територије жупе Загреб, Љубљана, Скопље, Цетиње, Ниш, Крагујевац и др.

И ако бисмо радо говорили и о другим жупама, засад се граничимо на жупу Крагујевац. То чинимо зато што нам је рад те жупе најпознатији, што се жупе, и што то држање многе ван Шумадије интересује.

И ако је и сам центар жупе, Крагујевац, Пијемонт слободарства и националних прегућа, ипак је жупа Крагујевац своје последње две годишње скупштине везала за два Немањинска града и своје важне одлуке донела под стрехом наших најсигурнијих националних тврђава: Свете Жиче и Овчарско-Кабларског манастира. Тиме је шумадско соколство још једанпут, и двапут, подвукло своје правило: **С вером у Бога, за Краља и Отаџбину, сигурној будућности кроз народну традицију.**

Такав соколски рад шумадских сокола није остао незапажен. Треба се сетити, како је Преосвећени Епископ Жички, Г. Др. Николај Велимировић, прошле године у својем издању „Опште васкрсење“, храбро сокола, хвално њихов примерни и корисни национални рад и песнички приказао љубав Светосавске цркве према соколима, овим речима: „Соколи, соколи, проклет ко вас не воли“. Ове године, и ако није могао присуствовати скупштини, Епископ Николај је за скупштину упутио специјално писмо, у коме је одао признање соколском раду и у име цркве изразио готовост за сарадњу на националном добру, истичући, да је то био свагдашњи однос Светосавске цркве према соколима нашега народа.

„Нека наши соколи буду убеђени, да наша национална православна црква, која је у својем крилу одгајила милионе српских сокола кроз историју, прати њихов рад с материнском бригом и најбољим жељама“, — поручио им је Епископ Николај.

Поред тога, Соколи из Шумадије су подвукли готовост да очувају традицију и витешки дух нашега народа, кроз многобројне изјаве делегата свих јединица са територије жупе. А кроз писмени предлог својих просветара жупа је изјавила готовост да заштити чистоту народног језика као битног услова за чистоту националног мишљења. А то има и свој симболички значај: соколство из Шумадије, наиме жели да се у нашем народу пречисте многи појмови и да се **избаци све са стране увезено**, уколико није незаменљиво, а нарочито оно што руши национални и витешки дух.

Делегат братског савеза, брат Милош Станојевић који је имао могућност да све ово саслуша, могао је с правом подвући, да соколство стоји на бранку идеала: „Један Краљ, један народ, једна држава, једно соколство“, што је шумадско соколство са радошћу прихватило. Реч шумадских сокола, као израз расположења целокупног нашег соколства, дошла је, дакле, у добри час, да многе ошамућене отрезни и залутале изведе на прави пут.

Милан С. Сретеновић

najmanje razloga za malodušnost. Naprotiv! Ako želimo uspeh, moramo kao i naši pretci, da verujemo i onda kad bismo bili prisiljeni da se branimo od daleko jačih od sebe!

Ne znači to, naravno, da moramo živeti bezbrižno i zanimali se ličnim i partijskim razmiricama, kao i ranije. Naprotiv, u današnjem vremenu, ne sme da bude preče brige, nego što je nastojanje, da se opasnosti odupremo. SVI ONI KOJI RADE OBRATNO I KOJI ŠIRE MALODUŠNOST, ŠTETOČINE SU I NEPRIJATELJI, pa ih treba na svakom koraku onemogućiti. Danas nam nisu potrebni ni skeptici ni kritičari, ni zajedljivci ni malodušnici, — potrebni su nam samo nepokolebljivi borci, puni odlučnosti da izdrže do kraja, i puni vere, da nema te sile koja može da nam oduzme ono, što smo krvavo zadobili.

Соколска смотра у жупама и јединицама

И поред тога, што смо у прошлом броју, у главном забележили све вести о одржаном соколском смотрама, 12 маја, у читавој Југославији, примили смо након тога читав низ нових дописа, врло опшарних и занимљивих, који нам сведоче, са коликим маром и озбиљношћу је схваћен позив Савеза СКЈ, за соколску приправност. Као што смо већ прошлог пута нагласили, ми нисмо у стању да све те дописе објавимо у целини, али ћемо бар нешто из њих извући, да изиђемо у сусрет нашим ваљаним дописницима, и да тиме одамо признање за уложени труд и за показану соколску свест.

Соколи Мркоњића Крајине, у Жупи Бања Лука, одазвали су се, сви до једнога, родољубивом позиву. Код тога треба нарочито истаћи друштво **Оштрељ**, које је поред предвиђеног програма, извело нарочити ратни маневар, вршењем вежбе, којој је био задатак да, постављањем рзних препрека, спречи надирање непријатеља и да му онемогући пролаз. Друштво **Бихаћ** се такође истакло у обуци оружјем, гађањем и **Масловаре** отпочело је смолужбом за везу. А друштво тру са вежбом узбуне због нападаја из ваздуха. Али ни остала друштва нису заостала у изведби смотре, као н. пр. **Гламоч**, **Јајце**, **Босански Нови**, **Приједор**, **Прњавор**, **Бос. Градишка**, **Бања Лука**, **Љубија** и **Бос. Петровац**; па затим чете: **Опејечко**, **Буковача**, **Бастаси**, **Повелић**, **Пискавица**, **Берек**, **Забрђе**, **Гата Илиџа**, **Заложје** итд. Врло агилни су били и жупски курири, који су прикупљали податке о одржаним смотрама у читавој жупи. Та курирска служба била је узорно организована и сва моторизована, што је показало такође сјајан успех. Кроз шест сати су добијени тачни извештаји из читаве жупе и послати Савезу у Београд. Смотру су одржале 75 жупске

јединице, а било је присутно око 7.000 соколских припадника, и више хиљада осталог народа.

Соколско друштво Београд VI је своју смотру извело на тај начин, што је корпоративно пошло у село Иваново, да тако изиђе у сусрет жељи тамошње чете, која припада овом матичном друштву. Овај излет је имао велики одазив. Београдски Соколи били су дочекани од становништва читавог села, а поздравно их је брат **Свирчевић**. Одговорио му је старешина матичног друштва, брат **Јефтић**, након чега је величанствена поворка прошла кроз село. Приређен је јавни час и изведене су разне народноодробне вежбе, које су имале одличан успех.

Соколско друштво Краљевица је и поред тешких прилика, приредило смотру, којој су се одазвали сви свесни чланови и леп број других пријатеља соколства.

За смотру у **Кривој Паланци** владало је велико интересовање, не само код чланова, него и у осталом грађанству, које је у великом броју узело учешћа. О значају смотре говорио је старешина брат **Ђурило Константиновић**, а **Иван Анђеловић** одржао је предавање о нападају из ваздуха. Изведене су разне вежбе па је велика поворка пошла да се поклати ко-

стурници изгнулих ратника, код чега је учествовао и гарнизон војске. Код костурнице је одржао говор брат **Славко Петровић**.

Смотра у Теслићу извела је сјајан утисак на читаво грађанство, узорним редом и дисциплином. На њој је узело учешћа преко 400 чланова и чланица, које је поздравно старешина, **Урош Војиновић**, лепим родољубивим говором. Велика поворка прошла је у маршу кроз улице града и изазвала патриотске манифестације. На стрелишту је извршено бојно гађање и остале вежбе.

Соколско друштво у Котору је организовало врло успешну смотру, са сјајним одазивом. Нарочито се бројно одазвала омладина. **Просветар**, брат **М. Доманчић**, је одржао ватрен говор о дужностима соколства, а брат **Таминчић**, пешадијски капетан, одржао је предавање о одбрани од напада из ваздуха. Затим је заменик старешине, **Висковић**, прочитао имена чланова, који су одређени за разне народно-одробне службе. Величанствена поворка је прошла затим градом, срдечно поздрављена од грађанства и разишла се, уз певање „Хеј Словени“.

Ма да се просторије **Соколског друштва Паг** још увек протузаконито налазе у рукама противника, оно је ипак извело

врло лепу смотру, на којој је браћу освојо старешина, **Јурај Усмјани**. Одазив чланства је био леп и дао је потстрека нашој браћи, да наставе радом. Смотра је обављена у просторијама куће брата **Ј. Мештровића**.

У **Белој Цркви** су на соколској смотри изведене занимљиве вежбе, а затим је поврота, са заставама, у маршу, прошла кроз варош. **Просветар**, брат **Душан Миљковић**, је одржао говор, а предавање о одбрамбениости је одржао **Др. Марко Јанић**. Одазив је био леп.

Соколско друштво Глина је извело смотру у присуству гостију из Соколског друштва **Загреб III**, који су тога дана одржали просветну академију и дали луткарску претставу. На смотри су изведене лепе вежбе, а старешина, брат **Ђ. Гавриловић**, одржао је родољубив говор. Капетан **Лазаревић** одржао је предавање о садашњем начину ратовања.

Смотра Соколског друштва у Мандалини, близу Шибеника, показала је такође леп успех, и поред чињенице да се многа браћа налазе на војној вежби. На смотри се показала узорна дисциплина и право соколско одушевљење. Старешина **Влаховић** одржао је предавање о служби соколства према отаџбини у судбоносним временима. Одазив чланства и осталог народа био је врло леп.

И ако му је одузета зграда и имовина, **Соколско друштво Рогозница**, близу Шибеника, је одржало лепу смотру, у кући старешине брата **Лукића**, па су онда сва браћа заједно пошла на оближња брда, у правом соколском маршу, кличући **Краљу и Југославији**. Особито је дирљива била присутност и нашег старог брата, **Ива Б. Бера**, који је хтео да ступа у строју са осталим Соколима, одржавши им леп говор и позивајући их да до последњег даха бране свога милог **Краља Петра**

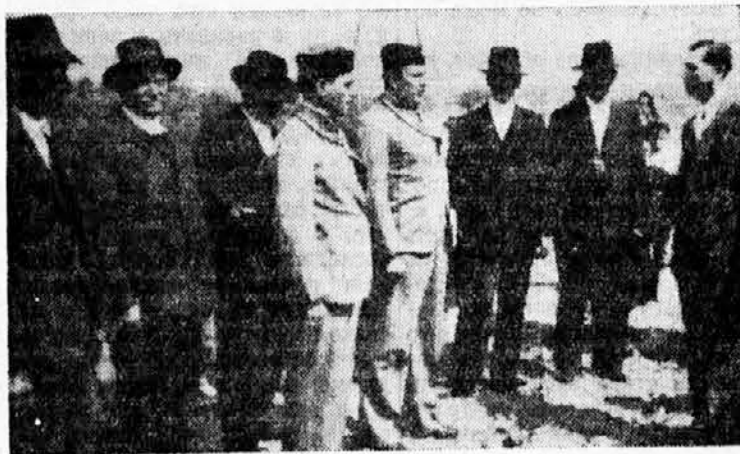
II, и заједничку југословенску одајбину.

Соколско друштво у Рабу је намеравало такође да приреди смотру, али му је у последњи час забрањен наступ, под бедном изликком, да у пријави није наведено, које корачнице намерава музика свирати, па да би то могло да изазове немир. Када се зна, да је огромна већина становништва вароши **Раба** оријентисана југословенски, онда је јасно, да није могло бити никаквог изазова, поготово кад се зна, да соколска музика свира само народне и родољубиве песме. Том забраном се хтело само учинити на вољу шачици противника, којима је важнија мржња на соколство, него ли сви народноодробни задаци. Међутим, док је родољубива смотра соколства била онемогућена, дозвољена је врло бучна манифестација наших противника, која је заиста изазивала већину града **Раба** и коју је предводио један бивши аустријски официр.

Смотра у друштву Качаник окупила је такође велики број чланства, којима је старешина одржао родољубив говор, а начелник је говорио о употреби гасне маске и одбрани из ваздуха. Смотра је одржана под ведрим небом и привукла је пажњу осталог народа. — **I Соколска чета Генерал Јанковић**, која припада матичном друштву **Качаник**, успела је ванредно у својој смотри, на којој се одазвало 95% чланства. Брат **Покорни** је одржао предавање о Словенству и о задацима соколства, а затим старешина матичног друштва о одбрани из ваздуха.

Jubilej Sokolskog društva Crvenka

Sokolsko društvo Crvenka, u Bačkoj, priređuje 16 juna, na prvi dan pravoslavnih Duhova, svečanu proslavu 10-godišnjice svoga postanka. Tom prilikom održaće se u Crvenki okružni slet, na kome će se naći okupljeni Sokoli iz obližnjih jedinica.

Са смотре Соколског друштва Београд VI.

У ОРОШКОМ КЛАНЦУ

Прочитах о томе следеће:

„Тај правац води од **Везировог моста** козјом стазом која се често и губи, на село **Фири**, преко седла **Ћафа Кумулуса**, висине 1500 метара, на село **Фани**, **Бисак**, **Фире**, **Домћона**, **Ороши**. Био је тежак, беспутан, дивља, опаснији од свих осталих у погледу крвожедности **Арнауца**.“

Становници њихови не знају ни за Бога ни за душу. Когод им је пао шака, пљачкали су га, одводили у ропство, мучили и убијали нештедимице. Вечерима за добре новце, и то само за сребро и злато, давали су нам по који комад живе проје за људе, навикав два сена за стоку, и нешто крова, да би ујутру, при поласку, из заседе убијали те наше људе којима су понудили своје гостопримство и услуге за скупе **паре**“.

Затворио сам књигу и у мислима се пренео у оно време када сам као младић последње од-

бране, у осамнаестој години живота, са **Комбиниваним** одредом, који је тада био у заштитници, пролазио тим беспућем и преживљавао сву неизвесност и опасност тих тешких часова.

Двадесет и пет година прошло је од тога времена.

Сада, из топле собе посматрам кроз прозор снег по крововима кућа, у двориштима. Сунчеви зраци покушавају да се кроз магличасту атмосферу пробију, али не успевају. Све је замрло.

Тако је и онда било. Све је било смрзнуто. Душа нам је била слеђена; тело премрзло. А ипак је у нама нешто потајно титрало: жеља за животом; срамота од ропства; вера у васкрс.

Жеља за животом нас је терала да издржимо највећу немаштину, да голи и боси, гладни и жедни, заваравамо себе и не обазиремо се на физичке болове, које смо због неизмоглости осећали; срамота од ропства гурала нас је напред, у неизвесност, која је тих дана била на врхунцу код свих оних који су загазили

на албанско тле; а вера у васкрс нагонила нас је да се ламамо оружја, да се боримо, да будемо челични у издржљивости и напорима. Није се постављало питање величине опасности, но циљ да се она савлада по сваку цену. И сви смо превазилазили сами себе.

То је сна невидљива огромна снага, коју смо носили у нашим душама, а којој се цео свет дивио. А она је била плод нашег васпитања од колевке: наше народне песме имале су у томе важну улогу, како међу сеоским живљем такм и варошким. Није било ниједног, па ни непослушног, који нашу историју није знао. Таквим средствима се неговао наш понос, одржавала наша част. А млада нација, чији су делови још увек носили опанке, није смела да изневери своје претке. Братство, једнакост, слобода, само су биле одлике једног живота у срећеној, самосталној држави, па се и то знало ценити после робовања од неколико векова.

Само овако и на овај начин могу разумети оно што је било и што се преживело. Другог објашњења немам.

И тако се једнога дана, у почетку месеца децембра хиљаду девет сто петнаесте заустависмо после напорног ноћног марша у селу **Ороши**. Причало се да смо ушли у област, у којој је утицај **Есад-паше Топхана** био велики и да више нећемо бити узнемиравани изненадним нападима. Избистро на једно пошумљено брдо. Раствурисмо се десно од пута, наложисмо ватре, набависмо нешто сламе и сена и спремисмо бивак. Сећам се врло добро да смо тада успели најпре да набавимо неколико прегршти пасуља, који одмах престависмо.

Снега није било. Време топлије. Лево од нас, на благој падини брега, угледасмо већу лепу кућу и цркву. Око ње је било још некаквог зеленила. Дознаосмо да је то конак неког вишег католичког свештеника. Боже мој, како смо се с малим задовољавали, како смо тада свему слепо веровали!

Једина мисао да смо се из оне непрекидне опасности по живот, из оних препада иза добро сакривених бусија, ишчупали, унесе нарочиту живост у наше редове. Свауда жагор. Нађосмо и воде. И прво што би, то је, да се по-

сле неколико дана умијемо, оперемо бар колико-толико. А и о-свежимо. Чини ми се да смо примили и неко следовање. Сигурно. Иначе, никако не могу да објасним ону живост, чак шалу и смех, који се где-где чуше.

Два дана и две ноћи ту се одмарасмо. И све би мирно. Трећега дана, раном зором, пре сванућа, би наређен покрет.

То нас мало косну. Јер, зашто би се искрадали, по мраку, ако смо били осигурани у даљем кретању, без опасности?

Опет нека црна слутња и зебња овлада душама нашим. Бутећи, спремисмо се. У колони по један напустисмо место, где смо се добро одморили и пођосмо слет неком козјом стазом.

Не идемо већ гмижемо. У праскозорје посматрам околину. Кретали смо се падинама брега на коме смо биваковали. Десно пошумљено брдо, лево исто то. У средини, доле, доста далеко од нас, речича.

У кланцу смо. Он се завршава недалеко од нашег положаја али се ту подиже неко друго брдо, као огромна препрека.

При потпуном раздвајању стадосмо. У прво време нико и

Apel Saveta patriotskih udruženja

Savet patriotskih, ratničkih i viteških organizacija u Beogradu, uputio je svima rodoljubima i čitavoj našoj javnosti, apel, u kome kaže:

Strahoviti požar rata plamti danas u Evropi u, do sada, neviđenim razmerama. Niko ne zna koje će sve zemlje požar da zahvati.

Jugoslavija i jugoslovenski narod sa napetom pažnjom prate razvoj ovih istorijskih i sudbonosnih događaja, koji će za vekove da odluče udes i budućnost Evrope, a možda i celoga sveta.

Miroljubiv do krajnosti i voden jedinom željom da u miru i radu može da vrši svoju kulturnu misiju, jugoslovenski narod, poučen tragičnom sudbinom čitavog niza malih država u Evropi, koje postadoše žrtve požara, zna vrlo dobro, da svoju slobodu i svoju nezavisnost može sačuvati samo onda, ako bude svakoga trenutka spreman da za očuvanje svojih granica i svoje teritorije doprinese sve, pa i najveće žrtve.

Zato jugoslovenski narod traži od svakoga svoga člana, od svakoga istinskoga sina naše Otadžbine, da se u punoj pripravnosti i bez ustezanja, stavi u službu otadžbine i njezine slobode.

Zato se danas svi mi moramo duhovno povezati jedinom verom, pa da kroz sve nas struji jedna jedina i najsvetija misao:

Otađzbina iznad svega!

Mi znamo da naša silna i slavom ovenčana vojska budno i neustrašivo bdi i da je njena snaga i po duhu i po naoružanju dorasla svima pa i najvećim iskušenjima.

Ali mi isto tako dobro znamo, da se otadžbina više ne brani samo oružanom snagom iz rovova, već, isto ta-

ko i sa svakog mesta u zemlji. U sadašnjim oblicima ratovanja potrebno je stoga, da se pored oružane sile za odbranu zemlje, organizuje ceo narod; jer će samo tako moći da se uspešno odupre i sačuva slobodu i nezavisnost svoje otadžbine.

Ceo naš narod formiran tako u unutrašnju armiju, pored čvrste organizacije, smišljenog plana i potrebne spremljenosti, mora pre svega i iznad svega da bude naoružan i duhovnim oružjem:

Verom u sopstvenu snagu i pobedu pravde i istine.

Pribranim čvrstim duhom i odlučnošću — da se otadžbina brani do kraja.

Da svaki bude pripravan, po cenu svoga života, da svakoga trenutka izvrši svaki zadatak koji mu se poveri.

Hrabrost i neustrašivost do poslednje kapi krvi, da zadrži svakoga na mestu koje mu se poveri!

Pomoćna vojska zemaljske odbrane

„Službene novine“ su objavile uredbu o pomoćnoj vojsci zemaljske odbrane. Prema toj uredbi, tu pomoćnu vojsku tvore svi jugoslovenski državljani muškoga roda, sposobni za umni rad, između 16 i 45 godine. Izuzimaju se, naravno, obveznici vojne sile. Svi oni koji su prevedeni u pomoćnu vojsku, smatraju se kao da su na vojnoj dužnosti. Pomoćna vojska se mobilizira u slučaju državne mobilizacije, prema potrebama, za osiguranje života i delovanje mobilizirane vojne sile, kao i za održavanje čitavog naroda i opstanka države, tokom rata. Pomoćna vojska ima dva poziva. Prvi poziv tvore administrativna i stručna lica, a drugi poziv tvore zemljoradnici i stočari.

Kako vaspitavati sokolsku decu u sadašnje doba?

Situacija u kojoj se nalazimo skrenula je tehnički i prosvetni rad sokolstva drugim pravcem, nego što je bio ranije zamišljen. Umesto redovnog telesnog vežbanja, po određenom programu za ovu godinu, prilike su nam nametnule da izvodimo narodno-odbrambeni program, uz sve tehničke vežbe, koje taj program zahteva. Umesto redovnog prosvetnog programa, određenog po ranijim uputstvima, prilike nameću prosvetavanje sokolskih masa u pravcu podizanja i bodrenja narodno-odbrambenog.

Dakle tehnički i prosvetni rad treba da se odvija u onom pravcu, koji zahtevaju časovite prilike u svetu. Tim radom obuhvaćeno je celokupno članstvo sem dece. Taj rad počeo je u nedelju, 12 o. m., kada smo svi, osim dece, pristupili sokolskoj pripravnosti. Pa, ipak, ne bi trebalo zanemariti decu sokolsku u ovim momentima. Deca su osnova naše budućnosti, i njoj bi trebalo baš sada posvetiti naročitu pažnju. I decu treba zadržavati u sokolstvu i vaspitavati ih u pravcu, koji današnje prilike zahtevaju.

Vaspitanje dece u današnjim prilikama, kada su mnogi tehnički i prosvetni radnici pozvani na vojnu dužnost, ne bi se moglo vršiti onako, kako je to po programu zamišljeno početkom sadašnje radne godine. Od toga programa moralo bi se doista otpustiti. Tako i funkcije vaspitača trebala bi preuzeti ona lica, koja eventualnim pozivom na vojnu dužnost ne bi bila pogodena.

Silom prilika, već danas mnoge sokolske vežbaonice su upotrebljene u svrhe narodne odbrane, što može i da se proširi; ali i pored toga, decu treba da skupljamo oko sebe gde budemo mogli, i da joj bodrimo duh pesmom i igrom, pričanjem i čitanjem o našem narodnom herojstvu.

Ovog momenta sećamo se jedne sestre, češke sokolice, umrla je pre godinu dana. Za vreme prvog svetskog rata bili su svi sokolski domovi i vežbališta u Češkoj pretvoreni u vojne objekte. Sokolska društva nisu mogla da rade, muškarci su bili pod puškom, ženske su obavljale mnoge muške poslove, a za sokolsku decu malo je ko mogao da se brine. Međutim je ova sestra preuzela baš brigu oko dece. Okupljala ih je oko sebe, gde je znala i kako je znala, a svake nedelje, kada je vreme dopuštalo, odlazila je s njima na izlete u šumu. Pričala im je dečjim jezikom o nacionalnoj istoriji, učila ih pevati narodne pesme i igrati narodne igre, podučavala ih u ručnom radu, a novac, zaraden na tome, upotrebljavala za pomoć siromašnim porodicama sokolskog članstva. Odlazeći u šumu, deca su skupljala bilje potrebno za narodnu ishranu itd. Na izletu bilo je uvek sokolske pesme i veselja.

Rad ove sestre sačuvao je mnogo sokolsku decu u sokolskim redovima, deca se nisu otuđila od sokolske organizacije, rad sa sokolstvom nije bio prekidan. A to je od kapitalnog značenja, baš u današnjim vremenima! Biće i kod

nas braće i sestara, koji neće biti zauzeti pozivanjem na vojne vežbe niti drugim pripremama narodno-odbrambenog karaktera. Takva braća, naročito sestre, trebali bi da preuzmu u određenom času vaspitanje sokolske dece i da se staraju o njihovom sokolskom radu, prema prilikama u kojima se budu nalazili. Bodrenjem nacionalnog i sokolskog duha, čitanjem narodnih pesama, pričanjem o narodnom herojstvu, učenjem narodnih igara, korišćenjem narodno-odbrambenom vaspitanju i održati vezu sa sokolstvom. Osim toga se na polju humanitarnih akcija sa sokolskom decom može mnogo učiniti, a u trenutku kada bi čitav narod trebao da se bori za opstanak, mogu i deca da učine vrlo korisnih usluga. Za slučaj rata, deca će biti sklonjena u unutrašnjost, ali baš tamo u unutrašnjosti mogu svojim sitnim radom i rodoljubljem da mnogo koriste opštoj stvari i da odmene mnogog starijeg čoveka, koji se nalazi u bojnim redovima.

Ante Tadić

Zbor načelnika i načelnica beogradske sokolske župe

Nedelju, 19 maja, proveli su u Beogradu načelnici i načelnice svih sokolskih društava i četa sa teritorije sokolske župe Beograd. Zborovanje je održano u prostorijama sokolskog društva Beograd-Matica, pod predsedavanjem načelnika župe, Maksimovića i načelnice, sestre Vučković.

Na zborovanju su bili prisutni izaslanici Uprave Saveza sokola: generalni sekretar R. Grdić i načelnik Saveza J. Kovač. Upravu sokolske župe zastupali su starešina K. Popović i drugi.

Održana su veoma uspešna predavanja braće: Maksimovića, Vučkoviće, Popovića, Grdića, Kovača, ing. Vučkovića, Melentijevića, ing. Vasiljevića, Jovanovića i Sedlačke. Predavanja su bila iz programa sokolskog narodno-odbrambenog rada. Posle podne proveli su svi načelnici i načelnice sa članovima Tehničkog odbora župe na strelištu kod Careve čuprije, gde su izvršili obuku u gadanju i druge tehničke pripreme.

L. S.

Sa veličanstvene smotre Sokolskog društva u Kotoru

ne придаваше значаја томе. Обична појава. Али када се то одужи до подне, па и по подне, онда тек схватисмо да се са нама дешава нешто необично, тим пре што не чусмо ниједан пуцањ.

Ја сам водио једног врло лепог коња, својину мога рођака, ревервног артилериског коднаредника Влајка Савића. Распитујемо се о узроку овога застанка, али нико од старешина ни речи да нам каже. Само замишљено одмахују главом и нешто ужурбаније пролазе поред нас. Где смо стали ту и остадосмо. Поседасмо покрај стаје.

Шућурили се, погнули главе и сваки за себе нешто премишља. Просто се осећало у ваздуху да нам је положај тежак, врло тежак. А ниоткуда објашњења. Еили смо приправни на све, па и најгоре. Мало, мало па се осврнемо око себе. Меркали смо место за заклон. И то нагонски. Знали смо како су нас Арнаути, из засада, косили на српском терену, па смо претпо-стављали да ће нам се то и сада десити. Некаква језа обузимала ме. С времена на време само се стресем.

Коњ мирно брсти поред мене неко лишће. Држао сам га на поводнику овлаш обвијеном око леве руке. Од нешто дувана, колико сам добио, завияо сам танке цигарете, палио огњилом и трудом, а дим гутао.

Тога дана не окусих ништа, нити кап воде попих. Тада сам први пут од преласка преко Везировог моста имао времена да мало више и о својима мислим. Болестан отац, сестра и браћа, немаштина, због, родство, све то изиђе пред моје очи. А о мени ништа не знају, као ни ја о њима. И Бог сам зна када ћемо се видети? Србије нема више! Хтедох да ову тугу себи олакшам, али суза нема. Усахнула их мука, текоба, вечита опасност. Чух шкргут својих зуба. То је био једини видни израз бола како за своје, тако и за моју лепу и вољену земљу.

Из тога размишљања, у предвечерје, трже ме неко:

— Погледај!

И показа руком на брдо преко пута. На сваких пет стотина метара, отприлике, почеше да букте ватре. Погледасмо иза себе, ка врху брега, на чијој смо се падини налазили. Исто. Испред

нас, на ономе брду које је затрварало кланац, почеше такође да се пале ватре.

Еи нам свима јасно: Ми смо спкољени и заробљени. Језа ме поново прожма целим телом. Још се и не освестих од овог утиска, кад ми приђе Влајко:

— Арнаути нас уцењују. Траже: сто хиљада лира у злату, остатак волова, које смо успели доведе да доведемо, све официрске коње и њихов пртљаг, па да нас пусте.

Погледа тужно свога коња и потапша га по врату.

— Па?

— Не знам ништа. Преговарају.

Припалисмо по једну цигарету. У то стиже наређење да се за време ноћи не сме, по цени живота, ниједна ватра запалити. И остадосмо да преноћимо ту где смо се затекли.

Готово целе ноћи ока не склопих. На том истом месту остадосмо, све ми се чини, још цео дан и целу ноћ. Тек трећег дана, пре подне, чусмо, да је споразум између наших старешина и арнаутских поглавица постигнут. А то нам ускоро потврди и велики број стоке, коју посма-

трасмо како у дугачком низу прелази оно брдо, што затвараше ланац, под вођством Арнаута.

За све то време био сам сит, иако готово ништа нисам у уста ставио. Трећег дана око подне поћосмо.

Бага-Влајко, који је стално некуда ишао, дође до мене:

— Нашли смо паре. Дали смо им. Узимају нам седамдесет брва волова, затим дванаест официрских коња и толики број официрског пртљага. Бојим се да и овога мога коња не отму. Него, знаш! Кад доћеш доле до реке, ти га узјаши. Вода је мала и има повећи спруд с оне стране. Мамузни га, ражљути и по-старај се да у највећем трку проћеш поред наших и Арнаута. Тако ћеш једино да га спасеш. А ти знаш, шта он значи за мене!

— Добро! Не брини ништа!

Колико смо ишли, не знам. Ноћ је била. Кад доћох до реке, угледах одједном овакав приказ: С оне стране спруд, који се завршавао између две велике стене. С леве и десне стране Арнаути, њих можда око

двдесетак, са буктињама, обасјавају простор. Примећујем и униформе наших официра. Напојих коња и појахах. Мунух га неколико пута, док не поче да игра пода мнош. Сагнух главу, удесно покрај његовог врата, прикупих се сасвим и пустих га у једном дивљем трку да налети између оних буктиња. Јасно приметих једног фратра. Неки Арнаути пружише руке да коња зауставе, други се ускочешаше и поћоше да ми пут прече, — један од официра викну нешто оштро на мене и опсова, али ја никога не послушах и чух пуцње. Мени профијукаше поред моје главе. Проћох кроз неку рупу од стене у виду вратница. Преда мнош се указа беличасто широко поље. Готово нигде живе душе.

Сав сам се осећао устрептали. Дамари бију, уши зује, а ја кроз ноћ јурим све даље и даље по раскаланом путу и не успоравам брзину. Коњ фрће. Само чекам када ће ова благородна животиња да се претури и када ћу да осетим топлу крв и болове од ране. Јер сам мислио као немогућно да ме нико из такве близине није могао по-

Dužnosti današnje nacionalne omladine

Omladina, koja je u svako doba značila vrelu novih ideja i bila uvek ona, koja je nosila buktinju poleta i zdrave nacionalne snage, stoji danas pred velikim dužnostima, koje treba ispuniti do tančina i na taj način odužiti se otadžbini i državi.

Svaki mladi čovek je u neku ruku idealista u gledanju na svet. On posmatra optimistički sve događaje i činioce društvenog života. On treba da je svestan, da će svaki i najmanji njegov poduhvat, koji je iskren koristiti društvu i državi. Ovakav je svaki omladinac dok ne dođe u dodir sa nezdravim elementima, sa plaćenim ideološkim agentima, koji iz zasede očekuju i vrebaju svaku mladu dušu, punu vedrine i mladalačkog oduševljenja, da bi u nju zasadili seme mržnje i nezadovoljstva. Ovi paraziti omladinskog života ma-me mladež u svoj tabor i prave od dosada pitomih i radnih omladinaca pesimiste, nezadovoljce i rušioce pravnog poretka. Da ne podlegne ovom iskušenju potrebna je danas jaka nacionalna svest kod svakog omladinca, koju u njemu oduvek gaji Soko i njegova ideologija. Sokolstvo je odgajilo već veliki broj generacija u onom duhu, kakav je danas potreban da se očuva narod i krvlju izvojevana sloboda. Ono upućuje sve omladince na put, kojim je trebalo i treba koračati i koji će jedini u današnje teško doba moći da očuva zemlju od unutarnjeg razvratu i od spoljnih neprijatelja. Stvaranjem središta sokolske omladine na sveučilištu data je mogućnost da se sokolske ideje, koje su uvek išle u istom pravcu sa idejama održanja naroda i države, plasiraju i među omladinu na sveučilištu, koja je nažalost poslednjih neko-

liko godina težila sasvim drugim pravcem i služila svim drugim ideologijama, samo ne onim, koje bi koristile narodu i otadžbini.

U čemu se u stvari sastoji dužnost svakoga omladinca danas, u doba, kada smatraju moćni, da su slabiji ovde samo zato da se njima koriste?

Svako mora da u prvom redu izbriše sve antipatije, koje oseća u svom srcu bilo prema svome susedu, bilo prema drugoj nekoj grani jedinstvenog jugoslovenskog naroda. Ovo treba učiniti još dok je vreme, jer nesloga je bila i oduvek će biti ona, koja ima za posledicu propast naroda i kojom smo nažalost mi Sloveni bili oduvek podjarmljivani. Treba izravnati sve međusobne nesuglasice i potruditi se svim silama za manifestaciju jedinstvene volje i odlučnosti svoga naroda.

U ovim teškim vremenima treba odbaciti sve lično, jer ne smemo da zaboravljamo, da je država ona koja nam daje sve, koja reguliše naše odnose i koja se stara o našoj bezbednosti. Braneci državi, mi ne branimo samo nju, već i sebe same, svoje domove, svoje lično spokojstvo i svoje blagostanje. Danas se mnogi trude da kažu, da se ne treba braniti, da ne treba ratovati, jer se onda svako bori, ne za sebe samoga, već za tuđe interese. Koliko je laži i koliko skrivenih tendencija u ovim rečima! Znači da treba bez borbe predati svoju zemlju i postati rob u pravom smislu reči. Popuštanjem i neodlučnošću se, dakle, ne da ništa spasiti, već samo odlučnom odbranom i borbom.

Mnogi danas uviđaju da nisu koristili ni miru ni čovečanstvu, oni koji nisu odmah organizovali zajedničku borbu za svoju odbranu. I zato teško svakom onom, koji veruje drugima, a ne samome sebi i onima, na kojima leži teška odgovornost za spas celoga naroda.

Danas je dužnost svakog omladinca da se trudi svim silama da iskoreni kod svakoga očajanje i defetizam, koji su veštački prouzrokovani od neprijatelja. Ovi neprijatelji žele, da bi zatrovali narodnu svest i hrabrost, lažima o nepripravnosti i beskorisnosti odbrane zemlje.

Narod, koji je uspeo da se održi pod petstogodišnjim osmanlijskim jarmom i koji je, pre 25 godina, zadivio svet svojim junaštvom, braniče i danas svoju slobodu, zajedno sa svojom omladinom, koja poput svojih očeva — junaka, smatra za svoju najsvetiju dužnost, da se bori za spas i slobodu, ne samo svoga naroda, već i celokupnog čovečanstva.

J. Vizek

Šaljite pretplatu za „SOKOLSKI GLASNIK“

Uspela manifestacija sokola studenata u Skoplju

Uprava Sokolskog studentskog središta u Beogradu počinje postepeno da ostvaruje svoj program. Kao jedan od prvih koraka došla je i akcija za osnivanje pododboru ili središta, u mestima gde postoje Univerziteti, ili fakulteti. Stoga su u subotu, 18 o. m., 29 članova i članica Sokolskog studentskog središta otputovali u Skoplje, da među tamnošnjim Sokolima, studentima i srednjoškolicima, pokrenu pomenutu akciju.

U nedelju, 19 maja, održali su, zajedno sa braćom iz Skoplja, akademiju u Narodnom pozorištu, sa raznovrsnim i dobro uvežbanim programom; u kome su, pored Sokola studenata iz Beograda, učestvovali i članovi sokolskih društava iz Skoplja i Akademskog pevačkog društva. Gošte je pozdravio župski prosvetar, brat Mirko Jovanović, kome je odgovorio, u ime Studentskog središta iz Beograda, brat Sima Stevin. Članovi društva Skoplje I, učenici Učiteljske škole, kao i članovi Akademskog hora, otpeli su nekoliko narodnih pesama, a sestre, Nada Novakova i Andelija Jovanovića, recitovale su, sa velikim uspehom, dve rodoljubive pesme. Lepe vežbe su izveli muški naraštaj društva Skoplje I i II, jednako kao i ženski naraštaj; dok su Sokoli iz Beograda vežbali na razboju, a braća iz Zemuna izveli vežbu „Panta rei“. Publika je srdačno pozdravila, i govornike i izvođače.

Posle podne je održan radni sastanak, na kome se stvorio osnov za Studentsko sokolsko središte u Skoplju. To je bio glavni cilj naše posete Dušanovom gradu, — da upoznamo braću i sestre iz Skoplja sa načelima i metodama našeg rada, pa da se tako povežemo u zajedničkim nastojanjima. Skup je otvorio brat Mirko Jovanović, a srdačnim rečima su ga pozdravili i braća, Ivan Branovački, starešina župe, te pukovnik Ivačić. Njihovi saveti omladini u današnjim vremenima, primljeni su sa srdačnim aplauzom.

Sastanku je predsedavao brat Nedeljko Serventi, pročelnik Sokolskog studentskog središta u Beogradu, koji je prikazao ciljeve središta i predložio da se u

Skoplju osnuje pododbor Središta, zato što i skopski filozofski fakultet stvarno predstavlja deo beogradskog Univerziteta. Govorio je zatim student Sima Stevin, naglasivši da je u današnjim vremenima potrebna zbijenost nacionalne omladine; a sekretar SSS, Slobodan Nikolić, je prikazao dosadašnji rad Središta u Beogradu. Izabran je zatim akcioni odbor za Skoplje, u koji su ušli: Dobrovoje Ivanović, stud. fil., Bogoljub Đermanov, stud. fil., Dušan Kruščić, stud. prava, Jovan Papić, dak Učiteljske škole, Božidar Vidojević, učenik real. gimn., Pavlina Arević, uč. Učiteljske škole, Ljubica Gavrilović, uč. Učiteljske škole i Momčilo Dimitrijević, učenik Trgovačke akademije. Na koncu su govorili još braća Serventi, starešina Branovački i prof. Jovanović, kao i brat Boško Popović, stud. prava, koji se zahvalio braći iz Beograda na njihovoj inicijativi. Sastanku je prisustvovao i inž. V. Pajić, zam. načelnika Saveza i načelnik župe, a večanje je završeno pevanjem „Hej Sloveni“.

Članovi Sokolskog studentskog središta iz Beograda bili su u Skoplju primljeni najsrdačnije od sve braće, pa će ovu posetu za držati u najlepšoj uspomeni. Mnogi od njih videli su prvi put stari Dušanov grad, i bili su oduševljeni lepom kraja i srdačnošću braće, koja su nas sa istim oduševljenjem dočekala u skopljskom društvu, kao i u Sokolskom društvu Đeneral Hanri. Pošli smo iz Skoplja sa uverenjem, da će naša akcija uroditi dobrim plodom, i da će se studentska omladina sve više okupljati oko sokolstva, kao što se nekada okupljala oko „Slovenskog Juga“, ubeđena da će time najbolje koristiti državi i narodu. Studenti moraju u sokolstvu prednjačiti, ne samo ideološkim i prosvetnim radom, nego i radom u vežbaonicama, gde treba da su neprestano u dodiru sa ostalom braćom, iz svih drugih staleža, i da sa njima čine nerazdeljivu celinu. Međutim, kroz svoje Središte treba da okupljaju braću koja dolaze iz srednjih škola, da ne bi bila izgubljena za sokolstvo, već da iz dobrih naraštajaca postanu još bolji članovi.

Slobodan Nikolić, tajnik SSS

Гласови штампе

Zagrebački „Jutarnji list“ donosi članak u kome kaže, da u današnjem vremenu treba stvarno i trezveno gledati na položaj. To se ne odnosi samo na one koji upravljaju državom, već i najširer slojeve naroda. Mnogi bi želeli da живе danas, kao i ranije, i da nemaju никаквих брига. Međutim je to nemoguće. Jer nije dosta, da mi želimo biti neutralni, kad se zna, da ta neutralnost ne zavisi samo o nama. To što nismo u ratu, ne znači ništa, da živimo u mirnim i bezbrižnim vremenima. I zato moramo ostaviti sve probleme po strani, koji ne zasjenjuju u glavno: бити и остати. Без свега се другог може бити. Главну нашу бригу морали би посветити управо тим проблемима, о брани наше неутралности и наше слободе, одбрани на свим линијама и одржању нашег народа, његовој сигурности, његовој прехране, макар оскудној, али ипак некакој. Остало све може причекати на боља времена. Без обмана и без панике!

„Jugoslavenski Lloyd“, koji izlazi u Zagrebu, piše:

„Danas svaki pametan i istinski rodoljubiv građanin zna, da je njemu i narodu samo u ovoj državi, dok je ona slobodna i nezavisna, omogućen i osiguran ispravan i normalan život. Tko ovako ne misli i ne radi, TAJ JE IZDAJICA, a kod nas je takav izrod uvijek bio na najnesmiljeniji način žigosan i uništavan. Ovo trebaju da imaju na umu svi, bilo vanjski ili domaći neprijatelji, AKO PRAVE BILO KAKVE RACUNE S TIME, DA BI U IZVJESNOM ČASU KOD NAS NAŠLI ZA SEBE TAKVIH POMAGAČA, koji bi nešto mogli da učine. I suviše smo se, u svojoj prošlosti, borili sa svim mogućim zlima i nevoljama, a da sada ne bismo znali, prema iskustvu, UČINITI KRATAK PROCES S ONIMA, koji bi na bilo koji način htjeli da ugrožavaju slobodu i nezavisnost naše zemlje.“

„Селачки дом“, званични орган ХСС, објавио је недавно чланак селцака, Драгутина Сабовића, у коме се позивају Хрвати, да буду опрезни пред спољном пропагандом. Чланак кочице радост, што се Југославија налази у миру и што почива на чврстим темељима, и каже, да је „дух споразума био ораган за целу Југо-

Obmejni sokoli - kolesarji su pohiteli v Apačko kotlino

Na binkoštno nedeljo zjutraj je priredilo Mursko sokolsko okrožje propagandni kolesarski izlet v prijazno obmejno vas Apače pri Gornji Radgoni. Oblačno nedeljsko jutro ni plašilo številnih mladih sokolov in sokolic, ki so disciplinirano pohiteli na zborno mesto iz Ljutoméra, Križovca, Male Nedelje, Veržeja in Gornje Radgone v Apačko kotlino pod vodstvom okrožnega kolesarskega referenta br. Joška Horvat. Pred črešnjevskc opekarno pri Gornji Radgoni so pričakali sokole — kolesarje iz Murskega polja gornjeradgonski sokoli, katerim so se pridružili tudi nekateri člani kolesarskega in motocikliskega kluba Gornja Radgona. Domala vsi kolesarji so bili opremljeni s predpisanimi zastavicami in zletnimi znački ter so v dolgi koloni z državno trobojko na čelu vozili disciplinirano skozi obmejno Gornjo Radgono ter nato naprej v Apače.

V Apačah je bilo izletnikom kolesarjem pripravljeno zborna mesto, kjer je z visokega droga vihrala velika državna zastava. Zbrano članstvo in občinstvo, ki je prisostvovalo, je nagovoril okrožni načelnik br. SLAVKO STOPAR iz Ljutoméra, ki je v zbranim govoru obrazložil in pojasnil pomen izleta. Po končanem govoru je zbrano članstvo zapelo državno himno. Sledile so nato redovne vaje kolesarjev pod vodstvom br. Joška Horvat, natem pa je krenila povorka skozi Apače ter na trgu zapela sokolsko „Hej Slovani“, ki je gromko odmevala po obsežni in lepi apački ravnini.

Tej prireditvi, ki je zlasti v moralnem oziru izredno lepo uspela, je prisostvovalo številno občinstvo Apačke kotline, kojega želja je, da bi slične propagandne izlete prirejale tjakaj druge organizacije ter na ta način v moralnem pogledu pripomogle do utrjevanja naše severne meje.

RASPORED PREDAVANJA U SOKOLSKOM STUDENTSKOM SREDIŠTU

Obaveštavaju se članovi Sokolskog studentskog središta da se menja raspored predavanja, zakazan za od 21 do 31 maja, i to:

24 maja (petak) Niko Bartulević: „Predratna revolucionarna omladina“

25 maja (subota) Veljko Kuprešanin: „Radne čete“

28 maja (utorak) Steva Vučković: „Metodi rada na selu“

30 maja (petak) dr. Aleksandar Đaja: „Zdravstveni problemi sela“

31 maja (subota) Vukasović: „Poljoprivredni problemi Jugoslavije“.

Predavanja se drže utornikom i petkom, od 19 do 20 časova, a subotom od 20 do 21 časa. Izuzetno, predavanje brata Veljka Kuprešanina odrade se u subotu, 25 maja s. g., u 18 časova. Preporučuje se braći i sestrama da neizostavno prisustvuju svakom predavanju.

gostaviju, kao i za Hrvate“, na zaključuje:

„Mi Hrvati, kao seljacki narod, smo miroljubivi, pa zato i hoćemo mir u svojim starij granicama, koje su već dosta natoplene krvlju naših pradjedova. No svako ko hoće da ih pređe, dočekaće slojan i organiziran narod, onako kako su to činili naši stari junacki pradjedovi“.

Šta svaki čovek u Jugoslaviji treba da ima na umu!

Teška i sudbonosna vremena u kojima živimo, imperativno nalažu svakoj državi pa i našoj, da upre sve svoje snage, da iskoristi sva sredstva koja joj stoje na raspoloženju za očuvanje svog opstanka. Stoga će se, u slučaju rata, kao i neposredno pre toga, poduzeti sve mere da se očuva red, disciplina i jedinstvo u narodu i zemlji. Danas rati zapravo brise razliku između fronte i pozadine. Prema tome je, u slučaju sukoba svaki kutik države izložen neprijateljskim napadajima, bilo u direktnoj ili indirektnoj formi. **Tada je sve fronta i svi se imaju ponahati i raditi kao vojnici na granici.** Svi ljudi i pojedinačni interesi moraju se podvrgnuti opštim interesima naroda, celine i državne zajednice.

Svaki onaj koji javno ili tajno, zaveden od neprijatelja ili svesno, kao plaćenik, radi protiv tih bitnih interesa države, zaigrao je svoju glavu. Nikačvo obzira niti milosrdja neke se imati prema takvim saboterima ili izdajcima svog naroda i države.

Uочи opasnosti ili sukoba, kao i za vreme borbe, treba svakom pojedincu u unutrašnjosti zemlje da pazi što radi, što govori i s kim se druži. Pozadina u takvom slučaju ne predstavlja ništa drugo nego četvrtu frontu, koja mora biti isto tako jedinstvena disciplinovana i spremna da sve žrtvuje za državu i narod kao i one ostale fronte. Neke se nikome dozvoliti da bilo iz kojih razloga tera svoje posebne interese. Protiv špekulacija, kako u materijalnom, tako i u političko-ideološkom smislu, poduzet će se najstrožije mjere.

Konačno treba upozoriti javnost, da **treba prestati sa brbljanjem i prepričavanjem svakojačih senzacionalnih vesti i besmislica,** koje pušta u promet strana propaganda. Za slučaj opasnosti biće najstrožije zabranjeno slušati strane radio emisije, kojima je jedini cilj, da šire malodušnost među narodom. Naša je potrebna samo vera i što veća odlučnost svih i svakoga. **Brbljanje treba, ostaviti na mirna vremena, a sada treba raditi i spremati se.**

ČITAJUĆI NOVINE...

Na godišnjoj skupštini Saveza advokatskih komora Kraljevine Jugoslavije, u Novom Sadu, izjavio je g. Dr. I. Politeo, u ime zagrebačke i splitske advokatske komore, da — „usprkos promjene unutarnjih državnopravnih odnosa, ostaju i dalje u Savezu advokatskih komora K. Jugoslavije, ne samo zato, jer još nepromjenjeni zakon takav Savez naređuje, nego i zato jer su sve komore i do sada u Savezu advokatskih komora provodile svoje poslove slobodno, bez ikakvog pritiska, u zajedničkom interesu cjelokupnog staleža. Osim toga obe komore smatraju Savez potrebnim organom, da bi se zakonodavstvo u raznim djelovima naše države, i pored podeljenih zakonodavnih nadležnosti, razvijalo po mogućnosti u što većoj, slobodnoj saradnji.“

Niko nas neće uveriti, da su interesi advokatskog staleža nešto iznimno od interesa svih drugih staleža u Jugoslaviji, pa da su zato oni učinili iznimku u opštoj maniji razdvajanja, koja je potekla iz Zagreba. Naprotiv, bilo je organizacija, naročito kulturnih, privrednih i socijalnih, koje su cepanjem naneli goleme štete, i delovima i celini, — štete koje će se morati dugo ispravljati; — pa ipak je cepanje provedeno, jer je tako tražila — histerija!...

Advokatski stalež nije, naprotiv, pošao za tim manijom, baš zato što je prvi imao smelosti, da se suprotstavi toj histeriji! U njegovom postupku nema ni traga od neke politike, ili strančarstva, pa čak ni od ideoloških motiva. To je prosto: zdrav razum i čist račun. A to je ono, što i mi uvek naglašavamo, — da će JUGOSLOVENSKA MISAO POREDITI PO SNAZI LOGIKE, kojoj će se morati povinovati i ostali staleži, ma koliko se inače rogušili protiv nje i kušali zaustaviti zdrav razvoj opštih, kao i svojih sopstvenih interesa.

Kome služi klerikalna „HRVATSKA STRAŽA“, kad u broju od 18 maja na uvodnom mestu objavljuje članak protiv slovenske, i kada tvrdi, da su „u ime slovenske misli jedni narodi samo tlačili druge“, te da je „slovenska misao sa strane Srba zloupotrebljena na štetu Hrvata“; — da

„Hrvati stoga treba da se čuvaju slovenske misli“, zato što „ne postoji slovenska narodnost, ni historija, ni rasa, ni državna misao, ni kultura, ni zajednička religija“, već postoje samo „jezične sličnosti, kao posljedica užih dodira prije seobe naroda“. — te da bi „za Hrvate bilo vrlo opasno, kada bi prihvatili slovensku orijentaciju, i bez obzira na današnji momenat“?!

Trgovinska komora u jednom našem kraju je obustavila izdavanje dozvola za krčme, gostionice i slične radnje, zato što je utvrdila, kroz poslednjih šest godina, na njenom području prirast takvih radnji iznosi 75%, dok prirast ostalih trgovačkih radnji iznosi svega 18%, a zanatskih 22%. Ubedeni smo da ima kod nas krajeva, gde je još gore, i gde se prirast ostalih trgovačkih i zanatskih radnji ne penje ni na 10%; dok naprotiv prirast krčmarskih i sličnih preduzeća neprestano raste. I zato bi obustava izdavanja dozvola za daljnje trovanje i upropaštavanje našeg sveta, alkoholom i kockom, trebalo učiniti opštom.

BUGARSKA I BALKANSKI SUSEDI

Sofijska štampa neprestano ističe neutralnost Bugarske. „Mir“ podvlači prijateljstvo Bugarske, ne samo prema Jugoslaviji nego i prema Grčkoj i prema Turskoj, pa opisuju nedavne manifestacije prijateljstva sa tim državama, koje su organizovane u Bugarskoj, prilikom dolaska njihovih delegacija. Zato list ustaje protiv onih stranih listova, koji neprestano izmišljaju zapletaje na Balkanu. I list „Slovo“ podvlači prijateljstvo sa Grčkom i Turskom.

Prilikom nedavne posete Jugoslovensko-bugarskoj ligi u Beogradu, je novi bugarski poslanik na našem dvoru, g. Stojilov, izjavio, da između Jugoslovena i Bugara nije više potrebno zbližavanje, jer da su oni potpuno zbliženi, i da ih ničija sila neće rastaviti. Prošlih dana je jedna bugarska privredna delegacija posetila Novi Sad, kod čega su takođe pale srdačne izjave.

Za što se narod interesuje?

„HRVATSKI DNEVNIK“ od 21 maja, počinje svoj članak o rezultatima opštinskih izbora u Banovini Hrvatskoj, ovim rečima:

„Još ni jedni izbri nisu u Hrvatskoj prošli s tako malo interesa, kao opštinski izbori, koji su održani u nedelju 19 o. m. Sav je interes javnosti bio posvećen velikoj borbi na zapadu... itd“.

Znači da priznaju i sami, da narod oseća stvari bolje od njih, svojih prtijskih vođa, sviju stranaka i kategorija, koji se već nekoliko dana raskidaše od „vrlo važne“ debate, koliko je opštinskih odbornika, u ovom ili onom selu ili varoši, dobila ova ili ona grupa, dok široki narodni slojevi ni najmanjeg interesa za svu tu „visoku politiku“ nisu pokazali, znajući vrlo dobro, da je sve to sitnica, i manje od sitnice, prema onome što se odigrava u svetu i čemu niko, pa ni najmirniji narodi, ne znaju ni data ni časa... I koliko bi bolje bilo, da se, umesto opsežnih priprema, troškova i nadmudrivanja, za te i takve „izbore“, za koje narod nije pokazao ni najmanjeg interesa, — sav taj trud uložio u organizaciju i pripreme oko što efikasnije odbrane civilnog stanovništva, oko prehrane varoši i zbrinjavanja našeg sela, za slučaj opasnosti?

Ni mi, ni naš narod nismo protiv izbora, zato jer nismo protiv demokratije. Ali čitava naša javnost vrlo dobro zna i oseća, da svaka stvar ima svoje vreme. Jedino naši „političari“ kao da žive u oblacima...

Zbor Sokolskog okružja Pakrac

Sokolsko okružje pakračko održalo je, u aprilu, Zbor okružja pakračkog, u sokolskom domu u Pakracu. Pored delegata svih jedinica, kao i većeg broja ostalog članstva, zboru je prisustvovao izaslanik župe Zagreb, naš omiljeni brat, Dr. Stanko Tončić, koji je u lepom govoru ukazao put sokolima, kako treba raditi i sebe žrtvovati za Jugoslaviju.

Na zboru su podneti izveštaji, iz kojih se opaža znatan uspeh u radu naših jedinica na selu, a naročito u izvršenju obaveza u Petrovoj petoletnici. Naročito iscrpan izveštaj podneo je pročelnik S.P.P. za društvo Pakrac, brat Gajo Krajinović. Ustanovljen je program javnih nastupa u ovoj godini, za celo okružje, kod čega se imao u vidu ovogodišnji župski slet, koji bi trebao da se održi 2 juna, u Novoj Gradišci, a na kome naše okružje treba vidno da učestvuje.

Pretežan deo zbora vodila je mudro i sokolski naša uzor sokolska setra, Ljuba Ivaković, koja je kao takova u mnogim mestima naše otadžbine krčila korov i osniivala sokolske njive, te poput jevandeoskog sejača sejala sokolsko seme, pa joj i danas u njenim godinama sa suzom oko zablista od milja kad se nalazi sa nama, svojom decom-sokolima.

Za okružne funkcionere ponovo su birani braća: za prosvetara Apolinarije Magovac, za naečelnika Dragutin Rehak. Posle završenog zbora tretirala su se razna sokolska pitanja, dok su tehničari poučavali ovogodišnje proste vežbe, pa je na taj način ova naša priredba završena.

A. Magovac

Zanimljivosti iz doma i sveta

Mnogi naši listovi posvećuju opširne članke 25-godišnjici ustanovljenja „Jugoslovenske narodne odbrane“, u Južnoj Americi. Ta organizacija je nastala, na početku svetskog rata, na inicijativu naših odličnih rodoljuba iseljenika, koji su želeli njome da podupru borbu za oslobođenje i ujedinijenje. Naročito su živo učestvovali imućni iseljenici iz Dalmacije, kao n. pr. Baburica, Petrinović, Palaveršić, Ivanović, Mihanović itd., „Jugoslovenska narodna odbrana“ je uspeła da okupi u svoje redove sve naše emigrante u Južnoj Americi, koji su sakupili velika novčana sredstva, da s njima pomognu akciju Jugoslovenskog odbora i jugoslovenskih dobrovoljaca. Osim toga su razvili živahnu propagandu u Americi za stvaranje nezavisne jugoslovenske države. Ta organizacija je još god. 1915 jednodušno primila rezoluciju, da Hrvati, Srbi i Slovenci u Austrougarskoj kidaju sve veze sa Habsburgovcima, i da traže nezavisnu jugoslovensku državu.

Velika bitka, koja se vodi na zapadnom frontu, donela je mnogo uspeha nemačkoj vojsci, koja je zauzela čitavu Holandiju, veći deo Belgije i prodrła u francusku teritoriju, izbivši na jednom mestu čak do Atlanskog okeana. Borba u tom kraju još se vodi. Nemci tvrde da su tom operacijom otkleli francusku i englesku vojsku, koja operiše u Belgiji, i doveli je u nezgodan položaj; tako da sada nastaje zaista pitanje, kako će se ta vojska izvući iz tog položaja. Po izvesnim znacima izgleda, da namerava stupiti u protunavalu, utoliko pre što Francuzi i Englezi javljaju da su ponovno zauzeli Aras, koga su Nemci bili osvojili zajedno sa Amiensom. Pretsednik francuske vlade, Reynaud, je priznao nemačke uspehe, ističući da saveznici nisu bili pripremljeni na ovakav način rata, što je kod francuskih četa izvelo priličnu zabunu, tako da su propuštene najosnovnije dužnosti, kao n. pr. bacanje mostova u zrak itd. Međutim je predsednik francuske vlade izjavio, da veruje u konačni uspeh, zato što veruje u Francusku, te da dve velike države, kao što su Engleska i Francuska, ne mogu biti pobeđene. Mnoge se nade polažu u to, što je na čelu francuske vlade došao general Weygand, za koga se ističe da nije nikada izgubio ni jednu bitku. Skori će dani pokazati, da li su te nade opravdane, i kojim će pravcem poći razvoj bitke na zapadu.

U vezi velike bitke na zapadnom frontu i nemačkih uspeha u toj bitici, londonski „Times“ ističe, da dosadašnji neuspeh saveznika ne treba objašnjavati ni strateškim greškama, ni nedovoljnom hrabrošću, već jedino time, što su Nemci preimućniji u količini materijala. Inače je saveznička aviacija bolja, i po materijalu i po momčadi, ali Nemci imaju prednost brojčane nadmoćnosti. Ravnoteža se može uspostaviti neumornim radom kod kuće i nabavkom iz Amerike. Berlinski dopisnik „Associated Pressa“ opisuje svoje utiske iz bitke na zapadnom frontu, pa ističe odličnu organizaciju nemačke ofanzive, kao i činjenicu, da je sva oprema nemačke vojske potpuno savremena, tako da, usled motorizacije, sama nemačka pešadija može prevaliti do 100 km. na dan. — Engleski listovi pišu o novim tipovima engleskih aviona, koji su prvi put upotrebljeni pre par dana sa odličnim uspehom; samo što je njihov broj još malen. Ti isti listovi pišu, da i Velika Britanija poseduje već

priličan broj tenkova od 90 tona, kakve imaju Nemci.

Pored držanja Italije, od velikog je interesa i držanje Amerike prema obim zaraćenim stranama. Karakteristično je, da je iedno nedavno probno glasanje, o tome da li Amerika treba da ude u rat na strani saveznika, dalo 53% glasova za to, da treba da ude; dok je pred sama tri meseca taj postotak bio vrlo malen. Na američko javno mišljenje izveli su uticaj događaji u Belgiji i Holandiji, kao i nemački uspesi na zapadu. Izabran je naročiti odbor za što jače podupiranje saveznika vojnim materijalom, a sama vlada preduzela je mere za produkciju 50.000 aviona godišnje. Vodi se živa propaganda da se saveznicima odmah pošalju svi raspoloživi avioni, a poznavaoći prilika tvrde da bi daleko jača bila propaganda za ulazak u rat, kad ne bi bila ometana obzirima zbog pretstojećih pretsedničkih izbora.

U držanju Italije nisu još nastupile nikakve promene, dok se naprotiv na strani zapadnih saveznika primećuje prilična populstljivost prema Italiji. U pogledu Sovjetske Rusije, švedska štampa beleži nedavni govor pretsednika Sovjetske Unije Kalinjina, u Viborgu, u kome je kazao, da Rusija treba da bude pripravna na svaku eventualnost. Organ sovjetske vojske „Crvena zvezda“, piše, da Rusija sabira svoje snage za odlučan čas. U Moskvi su svesni toga, šta bi značila apsolutna nadmoć bilo koje velike sile u Evropi. Zbog toga Sovjeti moraju pravovremeno udesiti svoju spoljnu politiku, u cilju da otklone opasnost od sovjetske granice.

Italijanski listovi pišu da Italija raspolaže danas sa 121 podmornicom, tako da, kad bi ih porazmestila oko svoje obale, ne bi jedna od druge bile udaljene više od 15 km. Talijanski listovi mišle, da te podmornice dovoljno štite italijansku obalu, a sem toga da Italija poseduje 6 oklopnjača, 33 krstaša raznog tipa, i oko 150 ostalih jedinica.

VEĆE U „MATICI“ ZA POPLAVLJENE

U nedelju je, u velikoj sali sokolskog društva Beograd-Matica održano uspelo veče, čiji je prihod namenjen za poplavljene. Održana je zajednička večera, kojoj su prisustvovali predstavnici svih beogradskih sokolskih društava.

Goste je pozdravio potstarešina Dragi Jovanović, posle čega je pročelnica socijalnog oteka, sestra Mladenović, održala uspelo predavanje. Operaska pevačica, gđica Mira Terzin, g. Aca Cvetković i g. Aleksandar Marinković te g. Pordes izveli su uspeli je se razvilo veselje.

NOTE ZA PROSTE VEŽBE ZA SVESOKOLSKI SLET

Note za glasovirsku pratnju sletkih prostih vežbi upravo su izašle iz štampe i mogu se dobiti samo kod načelnništva župa. — 1) za proste vežbe članova, 2) za proste vežbe članica, 3) za proste vežbe članica s čučnjevima, 4) za proste vežbe muškog naraštaja, 5) za proste vežbe ženskog naraštaja, 6) za proste vežbe starije ženske dece. — Note za ostale vežbe, kao i partiture za limenu glazbu za sve kategorije, još su u štampi. — Čim budu gotove, obavestiće se bratske jedinice.

Rad Sokolskog društva Karlovac u mesecu aprilu

Mesec april prošao je u znaku priprema za društvene utakmice, ali njihov uspeh ne može zadovoljiti ni načelnstvo, ni prednjači zbor. Podbacio je u prvom redu slabim odazivom. Njihov cilj krivo shvaća većina naših vežbača. Utakmice su ispit, kojem se podvrgavamo dobrovoljno i vesno, ispit o savesnom i marljivom radu. A ako tog rada nije bilo, rezultati ne mogu biti najbolji. Utakmice pokazuju, koliko je koji vežbač disciplinovan, pa su na njih trebali doći svi vežbači i vežbačice, da dokažu, da su voljni saradivati sa načelnštvom na izboru najboljih vežbača.

Zenski naraštaj takmičio je 20 aprila o. g., i to: u višem odelenju 6, u nižem 9, svega 15 t. j. 50% od broja uvrštenih. U višem odelenju je prvo mesto postigla Kekić, II Diklić, II Vuletić, u nižem I Romčević, II Rajković i III Andošek.

Članice su takmičile 19 aprila o. g. i to: 3 u srednjem odelenju, 5 u nižem odelenju, svega 8 t. j. 50% od uvrštenih. U srednjem je prva Candrić Katica, u nižem Mamula Dragica.

Članovi su takmičili 18-IV; sudjelovalo je 10 članova u nižem odelenju. Prvo mesto zauzeo je brat Pajić Dragić, II Hajdin Zarko, III Butković Josip.

Muški naraštaj takmičio je u I, II i III stepenu. U I stepenu takmičilo je 12 naraštajaca, prva mesta su zauzeli: Karan, Bižić i Novaković. U drugom stepenu od 12 postigli su prva 3 mesta Mamula, Rončević i Jakšić M. U III stepenu od sedmorice prvi je Sablić Br. II Vešović III Blagojević. Takmičilo je 50% od uvrštenih 63.

7 aprila održano je naraštajsko sijelo, na kojem su vrlo lepo vežbali naraštajci sletske proste vežbe. Muški naraštaj, nastupio je na stolu i razboju, ženski naraštaj niski razboj i visoka greda. Osim toga bila je na programu solo violina, deklamacija i pozdravni govor. Govora pred vrstom održano je 20.

Pohod Selniških sokolov k Sv. Duhu

Binkoštna nedelja jutraj je bila u Selnici zelo živa. Zbrala se je sokolska družina za obmejno romarsko pct k Sv. Duhu. Odziv Selničanov je bil tako velik, da imenujemo lahko pohod „narodna pot na mejo“. Postrojena četa z jugoslovansko trobojko na čelu, je dočekala brate in sestre iz Ruš, kakar je brat Zaucer povedel mogočno povorko, čez tristic ljudi, na vrhove Kobanske planine, tja do naše meje. Naša pesem je valovila po ravni in odmevala od planine. Na poti je bila vez med vsemi potniki tako jaka, kakor v davnini, ko je šla na pot stara slovanska za druga s svojo starostjo. Občutili smo vsi, da povezani med seboj v slogi in razumevanju, smo moćni. Ponosno je plapolala državna zastava, ko se je igrala v sapići, v džihu in utripu naše zemlje. Zavedni narodni. Duhovčani so nas pričakovali v velikem številu. Raz vseh duhovskih hiš so vsele državne zastave, simbol naše svobode. Vzradoščenije je bilo, ko so prišli k Duhu tudi številni šentlovrenški Sokoli. Prijazno besedo so vodili med seboj, došli in dcmaćini.

nja mejnega zaščitnika v cerkvi, je bil zbor na Kramplovi trati, pod našo slovansko lipico. Pri pozdravu dcmovini in zastavi je pela vsa množica narodno himno. Brat Grahor je v lepim besedah govoril o materi domovini in njenih sinovih ter hćerih. Pozdrav so skupno zaklicali našemu vodniku Kralju Petru II. Zbrane je v imenu Rušanov pozdravil brat Janko Friček. Posamezni oddelki so nato izvajali te lovadne toćke, za veselje je poskrbel moški naraštaj z raznosterstmi. Mladi pevci, pod vodstvom g. učitelja Lorbecka Maksa so zbrano zapeli nekaj večno lepim narodnih pesmi. Ob zaključku in razhodu je mogoćno zaorila „Hej Slovani“.

Premeštaji sokola

Pišu nam iz Koprivnice: Kako se, bez ikakvog razloga, progone sokolski članovi, pokazuje nam primer *Milana Šulca*, koji je, sa mesta sreskog školskog nadzornika, premešten kao nastavnik u jedno zabitno selo kod Križevaca, pa je time razdvojen od žene i porodice, koja je također učiteljica. Na njegovo mesto došao je jedan mnogo mladi učitelj, a sve zato, što je brat Šulc bio član Sokolskog društva i što je svoju zvanićnu dućnost vršio u redu.

Pišu nam iz Mostara: Najnovija žrtva bezrazložnog proganjanja Sokola i nacionalnih radnika, jest sestra *Stana Arnaut*, koja je, iz Gabele, gde je bila učiteljica, premeštena u planinsko selo Rgud, bez ikakvih puteva, za kaznu zbog rodoljubivog rada.

JAVAN ČAS DRUŠTVA BEOGRAD — MATIĆA

Sokolosko društvo Beograd-Matića prirećuje prvog juna o. g. svetani javni čas u korist jugoslovenske voćske.

Tom prilikom je društvo Beograd-Matića uputilo beogradskoj javnosti proglas, u kome kaže, da je u danšnjim vremenima potrebno, da se sve naše snage čvrsto povežu, u cilju odbrane Kraćja naroda i otadžbine. Moramo se spremati duhovno i nacionalno, telesno i moralno. Da pokazemo tu sokolodsku svetost i gotovost, treba da u što većem broju učestvuemo na sokolodskom javnom času prvog juna, ćiji čas prihod će biti pokloćen jugoslovenskoj voćsci, kao skromna, ali iskrena priloga, za potrebe njenog naorućanja i odbranu Jugoslavije.

Javan čas će se prirediti 1 juna, u 20.30 časova, na letnjem većbalništu u Deligradskoj ulici, broj 27. A u slučaju rćavog vremena u velikoćj dvorani doma.

Iz C. O. S.

Koncem aprila je održan zbor župskih načelnika uprave Češke Obce Sokolske. Zboru je predsedao načelnik COS, Dr. Pehlat. Uzele su ućešća prvi i drugi zamenik starešine COS, Dr. Sauer i Dr. Keller, te prosvetar COS, A. Krejći. Posvećena je naroćita pažnja takmićarskim priredbama, koje su se u poslednje vreme vrlo razvile. Nedavno je COS potpisala sporazum sa Savezom kanoista, kao i sa ostalim sportskim savezima. U aprilu su održale zborove Sokolske župe Podkrkonoška, Štećova, Jeronimova i Slatkovska. Naroćito se gaje izleti u prirodu, pa je n. pr. Praški Radio priredio oko 50 takvih izleta. U Plzenjskom okrućju vrlo živo saraduju COS i Radnićka televićziona jednota. Zaključeno je, da se u maju odrće većbaćke škole za članove u Tyrševom domu u Pragu, a od 20 do 26 maja da se odrći tećaj za izletnike.

USPELA SMOTRA Društva Goraćdevać

Sokoloska četa u Goraćdevcu, matičnog društva Peh, spojila je dan sokolodskog smotrenja sa prćvenom slavom svoća osla, i tom prilikom priredila oduševljeće nacionalne manifestacije. Selo Goraćdevac, blizu Pećni, slavi Sv. Jeremiju proćoka i već od davnine tom prilikom prirećuje svetane litićje u poćju. Nekada su te litićje često bile napadane od Arnauta, ali su se ipak jućnacki odrćavale. U seoskoćj slavni učestvuje ceo narod, pa tako i Sokolodskoska četa, koja se u okviru Petrove Petolećke zavetovala, da toća dana sakupćja dobrovoljne priloge, od kojih jedan deo poklavna prćkvi, kao svoću pomoć. Ućešće Sokolodske čete u seoskoćj litićji ove godine bilo je naroćito svetano, pa je pokazalo, da ćitavo selo stoji sa sokolodstvom i da ćeni njegov rodoljubiv rad. Posle završenećj slavskog obrćda sokolodska četa je, pod komandom brata Bukumićrića, načelnika, obišla selo i odrćjala vrlo uspeću većbu. Ćitav narod je sa oduševljećem pratilo sokolodske većbe i klicao Kraćju i Jugoslaviju. Starešina čete, Bogdan Radević, učitelj, je tom prilikom odrćao odličan govor, podvućkavši ćuvanje narodnih tradicija i odlučnost Sokola, da se u danšnjim teškim časovima svim snagama zaloće, da brane Kraćja i Jugoslaviju. Upozorio je narod da ne naseda tućjinskoćj propagandi, jer ništa niće gore nego izgubiti slobodu. Mi ne traćimo tuće i želimo ostati neutralni, ali traćimo da se popuće naša sloboda i nezavisnost.

KRATKE VESTI IZ NAŠEG SOKOLSTVA

V nedeljo, dne 2 junija t. l. se višji u Gornji Radgoni oćkritje spomenika Radgonskim žrtvama iz leta 1918, ter Maistrovim borcem iz leta 1919. Radgonske žrtve od meseca maja 1918 so bili prvi oznanjevalci naše lepe Jugoslavije, ki so šli hrabro v smrt s klicem „Zivela Jugoslavija“. Pripravljajni odbor je povabil k sodelovanju vsa obmejna društva in druge organizacije. Tudi dolćnost nas Sokolov je, da pćhitimo ta dan u obmejno Gornjo Radgono ter se tamkaj skupno z obmejnimi Sokoli poklonimo manom junakov ob njihovem skupnem grobu, ki je trajen mejnik naše severne državne meje.

Prijavnice do 26 maja 1940 na br. sokolodsko društvo Gornja Radgona.

Sokolodsko društvo Kaćanik je započelo sabiranje sretstava za gradnju sokolodskog doma. Među prvima odazvao se grad. predućmać, Milan Marić, sa prinosom od din. 5000. U teškim vremenima ovakve rodoljubive geste dokazuju da ljubav za otadžbinu nije prazna reć. Neka se imućnijii građani ugledaju u rodoljuba Marića.

Društvo Kaćanik je priredilo u korist izgradnje svog doma na Đurđevdan uspeću zabavu, koju je otvorio starešina društva sa kratkim govorom, u kome je ocrtao poloćaj Slovena u Evrcpi kao i zadaće Sokolstva. U bratskom raspoloćenju, sa igrankom, lutrijom sa obilnim darovima koje su u glavnom darovali građani i braća iz Kaćanika, zabava je mnogo koristila medusobnom bratstvu.

Javljaju nam iz Sarajeva, da je u Sokolodskom domu u Višegradu

izvršena provala, te da je odnesena jedna mašina za pisanje i više kancelarićjskih predmeta. Provalnik, Milan Skrbović, je uhapšen.

SOKOLSKI NARODNI UNIVERZITET

Deseto predavaće na Sokolodskom narodnom univerzitetu u Sokolu-Matići, odrćao je u sredu, 22 maja, br. Momir Sinobad, prosvetar župe Beograd, o temi: „Kako se sprovoće sokolodske ideće u deo“. Predavać je bio srćavno pozdravljen od slušalaca.

Iduće predavaće odrćaje 29 o. m., br. Atanasije Ilić, prosvetar Sokola I, o „Predratnoj nacionalnoj omladini“. Pochetak taćno u 8 sati naveće.

IZ NACELNIŠTVA SAVEZA SKJ Obavećtavamo načelnštvu župa, da su iz štampe izašle „Proste većbe mlade i stariće ženske dece za II svesokolodski slet SSKJ u Beogradu 1941 godine“. Cena dinara 5.50.—

Isto tako su iz štampe izašle i „Igre za ćlanice sokolodskih ćeta“, pa II svesokolodskom sletu SSKJ u Beogradu 1941 godine. Cena im je dinara 7.50.

Molimo načelnštvu župa, da nas odmah obaveste, koliko ćele komada da im pošaljemo.

Ponovno upozoravamo bratska sokolodska društva kao i pojedince, da sve većbe za II svesokolodski slet SSKJ 1941 godine u Beogradu narućuju samo kod svoje župe, a ne kod Saveza.

Sadržina sokolodskih listova

»SOKOLSKI VESNIK«
Primili smo broj 9 i 10 lista za sokolodsko vaspitanje dece i naraštajaca, koga urećuje i izdaje br. D. Rašić iz Sremske Mitrovice. Sadržaj je ovog broja sledeći: Ćuvajmo naše obićeje (Ćeda Milić); — Ćuvaj ime i odlice (Dr. V. Rašić); — Sokolodski poklić; — Jugosloven (S. Karastanković); — Ranko; — Orać; — Crveni Krst, igrokaz, (I. Mitrović); — Zlatna lutka, pozorićni komad (Z. Kirić); — brojne pesme, vesti itd.

»SOKOLSKA VOLJA«
Primili smo broj 173 glasila ljubljanskih sokola, koji donosi zanimljiv sadržaj: Kako sam postao Jugosloven, uvodnik od Veljka Vrlinica, vesti iz zemlje i sveta, pregled rada u našem i slovanskom sokolodstvu, feljton, kraće ćlanke o životu sokolodskih jubilaraca br. J. Tribuća i I. Benedićića, pismo iz Praga itd.

»CUVAJMO JUGOSLAVIJU«

Primili smo 4 broj Vjesnika Sokolodske župe Karlovac, sa sledećim sadržajem: Pjesma mladom Kralju (M. Zivković); — Smisao i zadaci nacionalizma danas (V. Vrlinić); — Stanje pripravnosti sokolodstva; — Ćuvajte se neprijateljskih špijuna i agenata; — Deseta godišnjica župe Karlovac (Filip Kok); — Ljeto dolazi (Filip Kok); — Zeman došo valja sokolovat, razni kraći ćlanci i vesti iz jedinica i sokolodstva.

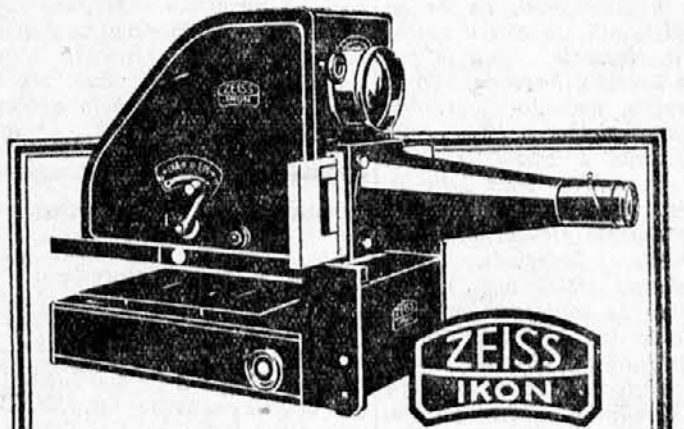
List izlazi mesećno jedamput, a urećuje ga brat M. Sablić, starešina župe Karlovac.

»SOKOLSKA STRAĆA«

Glasilo Sokolodskog društva Crvenka objavljuje, u broju za april, ove napise: Našem naraštaju; — Naši kolonisti; — Medužupski prosvetni tećaj u Beogradu; — Iz Slovanskog sveta; — Jubilarna proslava Sokolodskog društva u Crvenki; — Sokolodska disciplina.

»OKO SOKOLOVO«

Glasnik Sokolodske župe Beograd, u broju od 15 maja donosi ovaj sadržaj: Rezolucija beogradskog i zemunskog sokolodstva. Prve želje i misli novoga starešine (Velimira Popovića); — Posle glavne godišnje skupćtine (M. G. Sinobad); — Srednješkolci i sokolodstvo (Aleksandar I. Mišić); — Govori pre vrstom; — Godišnja skupćtina župe; — Prvi zajednićki zbor prosvetara i pretstavnik sokolodskih radnika na podizanju sela, Modernizovanje sokolodskog sistema većbanja, Prvi medužupski prosvetni tećaj u Beogradu, Prve medužupske utakmicene spravama, Sokolodstvo na selu, Sokolodske vesti.

FAMULUS

Epidiaskop firme ZEISS IKON za velike sale koji daje svetle slike do 3 metra širine.

Projicirati se mogu neprovidne slike, iz knjiga i mapa velićine 16 x 16 cm., a diapozitive do 9 x 12 cm.

Besplatne prospekte dobićete kod firme M. Pavlović Beograd, Milorada Draškovića 9, pošt. fah 411